

Sygn. akt IV Pa 69/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Antoniak
Sędziowie:	SSR del. Elżbieta Wojtczuk SSO Jacek Witkowski (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Iwona Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2014 r. w Siedlcach

na rozprawie sprawy z powództwa D. K.

przeciwko Sądowi Rejonowemu w Siedlcach

o zaległe wynagrodzenie

na skutek apelacji powoda D. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 sierpnia 2013r. sygn. akt IV P 230/12

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt: IV Pa 69/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 sierpnia 2013r. Sąd Rejonowy w Siedlcach oddalił powództwo D. K. skierowane przeciwko Sądowi Rejonowemu w Siedlcach o zaległe wynagrodzenie nie obciążając powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

W pozwie wniesionym w dniu 5 kwietnia 2012r. przeciwko Sądowi Rejonowemu w Siedlcach powód D. K. domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego kwoty 397,98 złotych tytułem wyrównania wynagrodzenia za miesiąc marzec 2012r. wraz z odsetkami ustawowymi odpowiednio od 1 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że jest sędzią Sądu Rejonowego i jego wynagrodzenie kształtuje się w drugiej stawce wynagrodzenia

zasadniczego, a ponadto przysługuje mu dodatek za długoletnią pracę w wysokości 9%. Przepisem określającym wynagrodzenie sędziów jest art.91 ustawy z 27 lipca 2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst pierwotny: Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.). Treść art.91 przedmiotowej ustawy została zmieniona przez art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. Nr291 poz.1707), zwanej dalej ustawą o budżecie. Nowelizacja powyższego przepisu zmieniła zasady wynagradzania sędziów, co spowodowało, że powód otrzymał w styczniu i lutym 2012r. wynagrodzenie niższe o kwotę dochodzoną w pozwie. W ocenie powoda art.22 ustawy o budżecie nie może wywoływać skutków prawnych, ponieważ w jego ocenie jest niezgodny z art.1, art.3 ust.1, art.10 ust.2, art.110 ust.3, art.112, art.123 ust.1 i 2, art.178 ust.2, art.183 ust.2, art.186 ust.1, art.187 ust.4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przedmiotowa ustawa o budżecie została bowiem uchwalona bez odpowiedniego *vacatio legis*, co narusza zasadę lojalności państwa wobec adresata norm prawnych, projekt ustawy nie został przedstawiony do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa i Sądowi Najwyższemu, nie został przedstawiony Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP, a ponadto bezzasadnie zastosowano w przypadku projektu tej ustawy tryb pilny jej uchwalenia. Nadto kwestionowana ustawa nie zapewnia sędziom wynagrodzenia na odpowiednim poziomie, nie chroni wynagrodzeń sędziowskich przed nadmiernymi niekorzystnymi wahaniami i narusza zasadę stabilności statusu materialnego sędziów, faktycznie obniża wynagrodzenie sędziów w stosunku do średniego wynagrodzenia w kraju, przyjmując za podstawę naliczenia wynagrodzenia sędziiego średnie wynagrodzenie sprzed dwóch lat zamiast wyższego średniego wynagrodzenia z poprzedniego roku. Ponadto zatrzymuje wynagrodzenia sędziów na poziomie, który nie odpowiada godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.

Sąd Rejonowy w Siedlcach w dniu 6 kwietnia 2012r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt IV Np. 91/12, nakazując pozwanemu, aby w terminie dwóch tygodni zapłacił powodowi żadaną kwotę wraz z ustawowymi odsetkami, albo aby we wskazanym terminie wniósł sprzeciw.

We wniesionym w terminie sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, że art.22 ustawy o budżecie jest obowiązującym przepisem prawa i musi być stosowany przez pozwanego. Brak zgodności powyższego przepisu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej może być stwierdzony przez Trybunał Konstytucyjny, a do tego czasu brak jest podstaw dla uwzględnienia żądania powoda.

Na rozprawie w dniu 7 września 2012r. strony zgodnie wniosły o zawieszenie postępowania do czasu wydania orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie przed nim zawisłej, a dotyczącej przedmiotu niniejszej sprawy. Sąd Rejonowy wniosek stron uwzględnił.

Po okresie zawieszenia postępowania strony procesu podtrzymywały swoje stanowiska. Powód wskazał, że Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z 12 grudnia 2012r. w sprawie K 1/12 nie odniósł się do wszystkich argumentów dotyczących niezgodności art.22 ustawy o budżecie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Wskazując na powyższe wniósł o przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego w zakresie zgodności art.22 ustawy o budżecie z art.10 ust.2, art.110 ust.3, art.112, art.183 ust.2, art.186 ust.1, art.187 ust.4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Pełnomocnik pozwanego oponował wnioskowi powoda wskazując, że Trybunał Konstytucyjny w powyższym orzeczeniu z 12 grudnia 2012r. nie orzekł o niezgodności art.22 ustawy o budżecie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, wobec czego przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego w przedmiotowym zakresie jest niezasadne.

Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powoda okazało się niezasadne i jako takie nie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że stan faktyczny sprawy był bezsporny. Powód jest Sędzią Sądu Rejonowego w Siedlcach od 1 lutego 2004r. i wysokość jego wynagrodzenia ustalana jest na podstawie art.91 ustawy z dnia 27 lipca 2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2001r.,Nr 98, poz.1070 ze zm.). Paragraf 1c tego przepisu stanowi natomiast, iż podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale

roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art.20 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004r., Nr39, poz. 353 ze zm.). Za sporny okres pozwany pracodawca wypłacił natomiast powodowi wynagrodzenie w wysokości ustalonej w oparciu o przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku 2010. Spór stron ogniskował się wokół zagadnienia zgodności z Konstytucją art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. z 2011r.,Nr 291, poz.1707), mocą którego ustawodawca „zamroził” w 2012r. wynagrodzenia sędziów sądów powszechnych właśnie na poziomie z 2010r. Konsekwencją tego była kwestia, czy art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej pozostaje źródłem powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z przytoczonym wyżej przepisem w roku 2012 podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art.91§1c ustawy z 27 lipca 2001r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o podstawie wynagrodzenia sędziego określonej w art.91§1c ustawy z 27 lipca 2001r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w roku 2012 za podstawę tę przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 roku ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Zgodność art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim podnosił to powód była przedmiotem wyroków Trybunału Konstytucyjnego z 12 grudnia 2012r. w sprawie sygn. K 1/12 oraz z 13 czerwca 2013r. w sprawie sygn. K 35/12. Trybunał Konstytucyjny w pierwszym z przywołanych wyroków orzekł, że art.22, a także art.23 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej są zgodne z art.2, art.64 ust.1 i 2 w związku z art.31 ust.3, art.88 ust.1 oraz art.178 ust.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie są niezgodne z art.88 ust.2, art.216 ust.5, art.219 ust.1 i 2, art.220 ust.1 oraz art.221 Konstytucji. Z kolei w drugim z wyroków, odpowiadając na pytania tożsame z postawionymi przez powoda w piśmie procesowym z 3 kwietnia 2013r., Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej jest zgodny z art.7, art.32 ust.1 i 2 i art.186 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art.10 ust.1 i 2, art.21 ust.1, art.64 ust.3, art.110 ust.3, art.112, art.123 ust.1 i 2, art.173, art.183 ust.2 i art.187 ust.4 Konstytucji. W przypadku obu orzeczeń Trybunał Konstytucyjny gruntownie i wszechstronnie rozważał kwestię zgodności z konstytucją art. 22 ustawy z dnia 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej i nie doszukał się w żadnym z aspektów jego niezgodności z którymkolwiek przepisem Konstytucji RP. Wobec tego, że powołana do badania zgodności aktów prawnych z Konstytucją RP instytucja, jaką jest Trybunał Konstytucyjny orzekła, że kwestionowane przez powoda w niniejszej sprawie przepisy z punktu widzenia ich zgodności z Konstytucją, są częściowo zgodne z ustawą zasadniczą, a częściowo nie są z nią niezgodne, art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej pozostał źródłem powszechnie obowiązującego prawa jeśli chodzi o ustalenie wynagrodzeń sędziów w roku 2012, które pozwany miał obowiązek stosować. Ustalone na tej podstawie wynagrodzenie powoda za styczeń i luty 2012 roku było prawidłowe, a to musiało skutkować oddaleniem powództwa.

W zakresie kosztów procesu Sąd Rejonowy wskazał, że mimo przegranego procesu nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej uznając, iż zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art.102 kpc. Rozstrzygnięcie sprawy zależało bowiem od orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, a nadto złożenie przez powoda pozwu w tej sprawie było wyrazem ogólnopolskiej akcji protestacyjnej sędziów przeciwko zamrożeniu wynagrodzeń. Sędziowie, w przeciwieństwie do innych grup zawodowych, ograniczeni są natomiast w możliwościach manifestowania swojego stanowiska w sprawach ich dotyczących w inny sposób np. poprzez strajk. W tych okolicznościach obciążanie powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej nie byłoby sprawiedliwe.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód D. K. zaskarżając go w całości. Wyrokowi zarzucił błędną wykładnię prawa poprzez uznanie, że sporny art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej jest zgodny z Konstytucją, w sytuacji, gdy zgodność ta budzi poważne wątpliwości. Nadto zarzucił Sądowi Rejonowemu zaniechanie zwrócenia się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym zgodnie z jego wnioskiem, ewentualnie zaniechanie samodzielnej oceny konstytucyjności spornego przepisu.

Wskazując na powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty dochodzonej pozwem.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego podniesione przez apelującego zarzuty nie mogły odnieść zamierzonego skutku w postaci zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy podziela w całości ocenę prawną przedstawioną przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się do zarzutu błędnej wykładni przez Sąd Rejonowy prawa poprzez uznanie, że przepis art.22 ustawy budżetowej jest zgodny z Konstytucją w sytuacji, gdy zgodność ta budzi poważne wątpliwości wskazać należy, że zarzut ten nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach sprawy. Z analizy akt sprawy wynika, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego poprzedziły orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 12 grudnia 2012r. w sprawie K 1/12 i z 13 czerwca 2013r. w sprawie K 35/12 poświęcone w całości zagadnieniu zgodności z Konstytucją przepisu art.22 ustawy z 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej wprowadzającego tzw. zamrożenie w 2012r. wynagrodzeń sędziów m.in. sądów powszechnych i w orzeczeniach tych Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że powyższy przepis jest zgodny z powołanymi w tych orzeczeniach

przepisami Konstytucji oraz nie jest niezgodny z innymi przywołanymi przepisami Ustawy Zasadniczej. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia odniósł się do tych orzeczeń i dzieląc zawartą w nich argumentację doszedł do przekonania, że roszczenie powoda oparte na zarzucie sprzeczności powyższego uregulowania z Konstytucją nie zasługuje na uwzględnienie. W tych okolicznościach zarzut powoda, że Sąd pierwszej instancji oparł wyrok na uregulowaniu budzącym poważne wątpliwości co do zgodności z Konstytucją jest bezzasadny. Bazując na orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego, który jest organem powołanym do orzekania w sprawach zgodności ustaw z Konstytucją – art.188 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że w okolicznościach sprawy zarzucana sprzeczność nie występuje.

Sąd Okręgowy przyjmuje, że powód jako strona procesu może prezentować odmienne od Sądu Rejonowego stanowisko w przedmiocie zgodności art.22 tzw. ustawy o budżecie z Konstytucją jednak okoliczność ta nie uzasadnia zarzutu zaniechania zwrócenia się przez Sąd pierwszej instancji do Trybunału Konstytucyjnego z postulowanym przez powoda pytaniem prawnym. Wątpliwości strony co do zgodności aktu prawnego z Konstytucją nie stanowią bowiem podstawy do wystąpienia przez sąd orzekający z takim pytaniem. Uprawnienie sądu do przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją (art.193 Konstytucji) jest uwarunkowane uzasadnionymi wątpliwościami sądu, a nie strony. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy po zapoznaniu się z w/w orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego dalszych wątpliwości co do zgodności ustawy z 22 grudnia 2011r. z Konstytucją nie powziął, stąd nie miał uzasadnionych podstaw do wystąpienia z pytaniem prawnym. W tym miejscu przytoczyć można pogląd Sądu Najwyższego, który w postanowieniu z 18 marca 2010r. w sprawie IV KZ 8/10 stwierdził, że przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego przez sąd na podstawie art.3 ustawy z 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym wchodzi w rachubę, gdy to sąd, a nie strona powołała wątpliwości co do zgodności aktu prawnego z Konstytucją (OSNwSK 2010/1/621). Pogląd ten wyrażony został w sprawie w sprawie karnej, ale zachowuje on aktualność na gruncie każdego rodzaju sprawy poddanej pod ocenę sądu.

Sąd Okręgowy nie akceptuje również poglądu powoda wyrażonego w uzasadnieniu apelacji, że Sąd Rejonowy nie rozważył możliwości samodzielnego stwierdzenia niezgodności spornej ustawy o budżecie z Konstytucją. Jak wskazano Sąd Rejonowy nie miał wątpliwości co do zgodności tej ustawy z Konstytucją, niemniej nawet gdyby takie wątpliwości miał nie byłby uprawniony do samodzielnego stwierdzania takiej niezgodności. Wyłączną kompetencję w tym zakresie posiada bowiem Trybunał Konstytucyjny, o czym jednoznacznie stanowi przepis art.188 Ustawy

Zasadniczej. Przywołany przez powoda wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 lutego 2002r. w sprawie I SA/Po 461/01 przypisujący taką kompetencję w konkretnych sprawach sądom administracyjnym (odpowiednio sądom powszechnym) jest odosobniony. Sąd Okręgowy w całości podziela pogląd Sądu Najwyższego, który w wyroku z 27 stycznia 2010r. w sprawie II CSK 370/09 stwierdził, że sądy nie mogą same decydować o niekonstytucyjności ustaw, gdyż wyłączną kompetencję w tym zakresie – zgodnie z art.188 Konstytucji, ma Trybunał Konstytucyjny. Mając uzasadnione wątpliwości co do zgodności ustawy z Konstytucją sąd – na podstawie art.193 Konstytucji – ma obowiązek zwrócić się do Trybunału z odpowiednim pytaniem prawnym (Lex nr 738475).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc apelację powoda oddalił.

Podzielając argumentację Sądu Rejonowego co istnienia szczególnych okoliczności uzasadniających odstąpienie od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu pozwanemu, Sąd Okręgowy na podstawie art.102 kpc również odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego za drugą instancję.